

Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi)

www.bestdergi.net

Hayat Bilgisi 2. Sınıf Dersinde Yer Alan Dün, Bugün, Yarın Temasında Geçen Kazanımların Gerçekleşme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Hasan Aydemir, Yalçın Karalı, Özer Çelik
İnönü Üniversitesi

Bu makaleye atıf için:

Aydemir, H., Karalı, Y., & Çelik, Ö. (2018). Hayat bilgisi 2. sınıf dersinde yer alan dün, bugün, yarın temasında geçen kazanımların gerçekleşme düzeylerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi)*, 2(1), 7-21.

To cite this article:

Aydemir, H., Karalı, Y., & Çelik, O. (2018). Views of teachers on the level of achievement in the subject of yesterday, today, tomorrow in the second class in life science course. *Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal)*, 2(1), 7-21.

Makale Türü (Paper Type):

Araştırma (Research)

Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi):

Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi); ulusal, bilimsel, hakemli ve Türkçe bir dergi olarak yılda iki kez yayınlanmaktadır. Bu dergide; bilim, eğitim, sanat veya teknoloji ile ilgili özgün kuramsal çalışmalar, literatür incelemeleri, araştırma raporları, sosyal konular, kitap incelemeleri ve makaleler yayınlanmaktadır. Dergiye yayınlanmak üzere gönderilen makalelerin daha önce yayınlanmamış veya yayınlanmak üzere herhangi bir yere gönderilmemiş olması gerekmektedir. Bu makale araştırma, öğretim ve özel çalışma amaçları için kullanılabilir. Herhangi bir formda, kısmi veya bütün olarak yeniden basımı kesinlikle yasaktır. Makalelerinin içeriğinden sadece yazarlar sorumludur. Dergi, makalelerin telif hakkına sahiptir. Yayıncı, araştırma materyalinin kullanımı ile ilgili olarak doğrudan veya dolaylı olarak ortaya çıkan herhangi bir kayıp, eylem, talep, işlem, maliyet veya zarardan sorumlu değildir.

Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal):

Science, Education, Art and Technology Journal (SEAT Journal) is published twice a year as a national, scientific, refereed and Turkish journal. In this journal, original theoretical works, literature reviews, research reports, social issues, psychological issues, curricula, learning environments, book reviews, and articles related to science, education, art or technology are published. The articles submitted for publication must have not been published before or sent to be published anywhere. This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction in any form to anyone is expressly forbidden. Authors alone are responsible for the contents of their articles. The journal owns the copyright of the articles. The publisher shall not be liable for any loss, actions, claims, proceedings, demand, or costs or damages whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with or arising out of the use of the research material.

Hayat Bilgisi 2. Sınıf Dersinde Yer Alan Dün, Bugün, Yarın Temasında Geçen Kazanımların Gerçekleşme Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Hasan Aydemir, Yalçın Karalı, Özer Çelik

Özet

Bu araştırmanın amacı; sınıf öğretmenin görüşlerine dayalı olarak Hayat Bilgisi 2.sınıf dersinde yer alan “Dün, Bugün, Yarın” temasında geçen kazanımların gerçekleşme düzeylerini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında ve Darende, Hekimhan, Kuluncak ilçelerinde görev yapmakta olan 100 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında, Hayat Bilgisi 2.sınıf öğretmen kılavuzunda bulunan kazanımlardan yararlanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 17 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre ilişkisiz t-testi, öğretmenlerin yaş, kıdem ve görev yaptığı ilçe değişkenlerine göre; tek yönlü varyans analizi “ANOVA” kullanılarak bulgulara ulaşılmış ve bulgular yorumlanmıştır. “ANOVA” testi sonucunda anlamlı farklılaşmanın olduğu durumlarda farklılaşmanın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için “post-hoc” tekniklerinden “LSD” uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; Hayat Bilgisi 2. Sınıf dersinde yer alan “Dün, Bugün, Yarın” temasında geçen kazanımların iyi düzeyde gerçekleştiği görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin cinsiyet, yaş, kıdem ve görev yaptığı ilçe değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kazanımların daha iyi düzeyde gerçekleştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hayat bilgisi, Tema, Kazanım, Öğretmen

Views of Teachers on the Level of Achievement in the Subject of Yesterday, Today, Tomorrow in the Second Class in Life Science Course

Abstract

The aim of this study, based on the views of classroom teachers, is to determine the actualization level of the gains of the theme called “Yesterday, Today, Tomorrow” in the Life Science lesson of the 2nd Grade the participants of this study consist of 100 classroom teachers who work in the towns like Darende, Hekimhan, Kuluncak in 2015-2016 education year. For gathering the data, the teacher’s guide books for the 2nd grade of life science lesson were used. The obtained data was analyzed by using SPSS statistical software. The findings were obtained by using t-test and one-way analysis of variance “(ANOVA)”. According to the genders, age, seniority and the districts where they work and those findings were interpreted. LSD test which is technique of post-hoc were used to find the sources of differences when determined any significant difference as a result of ANOVA test. It has seen that the functions in the theme can be gained at a good and enough level, according to the findings. To get better results about the materialization of the functions necessary precautions should be taken.

Key Words: Life-science course, Theme, Functions, Teacher

Giriş

Öğrencilerin temel yaşam becerilerine sahip, istenilen davranışları gösteren, sosyal çevresini tanıyan ve içerisinde yaşadığı topluma kolay uyum sağlayan bireyler olarak yetiştirilebilmeleri için, Hayat Bilgisi dersi Türk Eğitim Sistemi içerisindeki bütün programların içerisinde yer almıştır. Hayat Bilgisi dersi temelinde toplu öğretim yaklaşımının olduğu, çocukların hem kendilerini hem de içinde yaşamış oldukları toplum ve dünyayı tanımalarını amaç edinmiş olan; 1924, 1936, 1948, 1968, 1998, 2005, 2009 yılı programlarında aynı isimle yer almış olan bir derstir (MEB,2009;s.5).

Hayat Bilgisi dersinin, ilköğretimin temelini oluşturduğunu söyleyebiliriz. Hayat Bilgisi dersinde çocuklar içinde buldukları toplumsal ve kültürel çevre hakkında bilgi edinerek; çevresindeki sorunlar hakkında güvenilir ve sağlam bilgiler ışığında çevresine uyum sağlama ve gerekli becerileri kazanmayı öğrenirler. Nitekim Hayat Bilgisi dersinin konuları çocukların yaşamış oldukları çevreden alındığı için ayrı bir değer kazanmaktadır (Binbaşıoğlu,2003;s.36). Bu bağlamda çevrenin çocukların bilgi, beceri ve Hayat Bilgisinin kazanımlarını kazanmasındaki rolü büyüktür. Hayat Bilgisi dersinde araçlar, çocuğun çevresidir. Hayat Bilgisinde çocukların beş duyu organlarıyla algılayabildiği konulara yer verilmesi gerekmektedir (Özdemir,1998;s.1).

Buradan yola çıkarak; Hayat Bilgisi dersinin çocukların her türlü gelişimsel durumlarını göz ardı etmemesi ve programdaki konuların ve kazanımların yine çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alınarak düzenlenmesi önemli olacaktır. 2009 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında birey, toplum, doğa olmak üzere üç temel öğrenme alanı belirlenmiştir. Bu öğrenme alanları ise; insanın, toplumun ve doğanın sürekli değişim içinde olduğu varsayılarak değişim ögesi çerçevesi içinde ele alınmıştır. Öğrenme alanlarını çevreleyecek olan öge ise temalardır. 2004 Hayat Bilgisi Öğretim Programında okul heyecanı, benim eşsiz yuvam ve dün, bugün, yarın olmak üzere üç temanın Hayat Bilgisi dersini bütünüyle kapsadığı görülmektedir (Çaycı,2012;s.172). Buradan yola çıkılarak, Hayat Bilgisi programının kapsamının belirlenen temalar çerçevesinde olduğu görülmektedir. Hayat bilgisi dersi için özellikle benimsenen toplu öğretim yaklaşımının da bir gereği olarak, bu öğrenme alanlarını aynı anda kuşatabilen üç tema belirlenmiştir. Programda tema adları; “Okul Heyecanı”, “Benim Eşsiz Yuvam” ve “Dün Bugün, Yarın” olarak kararlaştırılmıştır. 2009 Hayat Bilgisi Dersi Programının vizyonunda öğrenciler aktif ve öğretmenler ise doğrudan bilgi aktarıcı değil, yol gösterici kişi olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin öğrenmekten keyif alan, kendisi ve çevresi ile barışık, milli ve manevi değerlere sahip çıkan, gündelik yaşamda kendisine gereken bilgi ve becerileri kazanmış, değişikliklere açık ve mutlu bireyler olarak yetişmelerin hedeflenmiştir. 2009 Hayat Bilgisi Programının; öğrencilerin etkin olmadığı geleneksel eğitim anlayışının öğrencilerin içlerini bilgiyle dolduracak boş kaplar olarak görmesinin yanlışlığından hareket ederek öğreneni merkeze alan bir kuram olan yapılandırmacı kuramı benimsediği görülmektedir (MEB,2009;s.9).

Öğrencilerin kazanımlara ait bilgilere ulaşmaları için bilgilerin ulaşılabilir bir özellik taşıması gerekmektedir. Bu sayede öğrencilerin bilgilere kendilerinin ulaşmaları sağlanacak ve bilgileri kendilerinin yapılandırmaları sağlanacaktır. Yapılandırmacı yaklaşımın eğitime yansımalarının en temel katkılarından biri, öğrencilerin kendi yapılandıkları bilgilerin kendi hayatlarında bir karşılığının olduğunu anlamaları olacaktır (Savaş,2007;s.552-553). Öğretmenler tarafından öğrencilere yalnızca bilgi aktarımının doğru olmadığı, öğrencilerin bilgileri kendileri yapılandırması gerekmektedir. Bu yapılandırma sürecinde, öğretmenin rehberlik etme görevini üstlenmesi gerekmektedir. (Demirel,2011;s.154-155).

Yapısalcı öğretmen, öğrenme ortamlarının düzenini sağlarken, disiplin sağlayıcı, bilgi aktaran rolünden çıkarak, rehber, dost, arkadaş düzeyinde bir ilişki kurmalıdır. Öğretmen, konuları öğrencilerin dikkatini çekecek bir konuma getirmeli, öğrencilerle birebir ilişkilerini geliştirerek işbirliği duygularını da geliştirmelidir (Şimşek,2007;s.130). Bununla birlikte, ölçme ve değerlendirme açısından öğretmenler, süreçte yapılan değerlendirmenin yanı sıra, geleneksel ölçme araçlarının kullanılarak öğrenci başarısının değerlendirilmesi gerekliliğinin programda vurgulanmış olması da kazanımların gerçekleşmesi hakkında önemli dönütlerin sağlanmasını da beraberinde getirmektedir (MEB,2009;S.79-80).

Araştırmanın Amacı

2. sınıf Hayat Bilgisi dersinde yer alan; dün, bugün, yarın temasında geçen kazanımların gerçekleşme düzeylerine ilişkin sınıf öğretmenlerin görüşlerinin neler olduğunun belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Kazanımlar hakkında sınıf öğretmenlerinin genel görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar cinsiyetlerine göre değişmekte midir?
3. Öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplar yaşlarına göre değişmekte midir?
4. Öğretmenlerin görev yaptığı okulun bağlı olduğu ilçe değişkenine göre; kazanımların gerçekleşme düzeyi ile ilgili vermiş oldukları cevaplarda ne gibi farklılıklar vardır?
5. Öğretmenlerin, mesleki kıdemlerine göre vermiş oldukları cevaplar arasında ne gibi farklılık vardır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

İlköğretim 2. Sınıf Hayat Bilgisi dersinde yer alan “Dün, Bugün, Yarın” temasının kazanımlarının gerçekleşme düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma betimsel niteliktedir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmemektedir. Bilinmek istenen şey vardır ve olduğu gibi oradadır (Karasar,2009;s.77).

Betimsel araştırmalar ise, verilen bir durumu tam olarak tanımlamaktadır. Eğitim alanındaki betimsel çalışmalara; çeşitli öğrenci gruplarının başarılarını belirlemek, öğretmenlerin, yöneticilerin ya da danışmanların davranışlarını tanımlamak, ebeveynlerin tutumlarını ve okulun fiziki şartlarını tanımlamak gibi örnekleri vermemiz doğru olacaktır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel 2013;s.22). Genellikle bir survey (tarama) yöntemi olan betimleme yönteminin grupla ilgili genişlemesine ve çok sayıda denek veya obje üzerinde ve belirli bir zaman dilimi içinde yapıldığı görülmektedir (Kaptan,1993;s59).

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini, 2015/2016 eğitim-öğretim yılında Malatya iline bağlı Darende, Hekimhan, Kuluncak ilçelerinde bulunmakta olan ilkokullarda görev yapan 175 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini; Malatya iline bağlı Darende, Hekimhan, Kuluncak İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı ilkokullarda çalışan sınıf öğretmenleri arasından tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 100 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem yöntemi olarak en çok kullanılan yöntem olan random (tesadüfi örnekleme) yöntemi kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, Hayat Bilgisi Programı’nda kazandırılması öngörülen ve Hayat Bilgisi 2.sınıf öğretmen kılavuzunda yer alan kazanımların anket formuna aktarılması ile toplanmıştır. Araştırmanın anketi Hayat Bilgisi dersi 2. sınıf kazanımlarından oluşmakta olup, likert ölçeği temel alınarak hazırlanmıştır. Likert tipi derecelendirme ölçeklerinden, sıklıkla sosyal bilimlerde ve daha çok tutum gibi psikolojik özelliği ölçmede herhangi bir konudaki görüşleri ortaya çıkarmada veya bir davranışa ait gözlenme sıklığını belirlemede yararlanılmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2013;s.129).

Verilerin Analizi

Sınıf öğretmenlerine uygulanmış olan anket yoluyla elde edilmiş olan verilerin, istatistiki anlamda analizinde SPSS 17 (Statistical Package for Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır. Verilerin çözümlenmesi işleminde, frekans (N), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapmadan (SS) yararlanılmıştır. Ortalamalar arası farkın anlamlı olup-olmadığını test etmek için ikili gruplarda t-testi, ikiden daha fazla olan gruplarda ise varyans analizi kullanılmıştır. Ortaya çıkmış olan farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek maksadıyla da LSD test tekniği kullanılmıştır. Analizler neticesinde ortaya çıkan verilerin kolay yorumlanabilmesi için bulgular bölümünde tablolar oluşturulmuş ve bulgular yorumlanmıştır.

Bulgular

Kazanımların Gerçekleşmesi Hakkında Sınıf Öğretmenlerinin Genel Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 1’de görüldüğü gibi kazanımlara verilen yanıtlara ilişkin olarak aritmetik ortalaması en büyük olan kazanımdan en küçük olana kazanıma doğru bir sıralama yapılmıştır. Bu bağlamda; kazanımları içeren ankete katılan sınıf öğretmenlerinin bağımlı sorulara verdikleri yanıtlara göre gerçekleştiğine en çok inanılan kazanımlar; “Önceki yıllarda ve şimdi tek başına yapabildiği ve yapamadığı davranışları karşılaştırarak zaman içinde nasıl bir değişim geçirdiğini fark eder.” kazanımı, “Kendisinin, arkadaşlarının ve ailesindekilerin fiziksel görünümünün zaman içinde nasıl değiştiğini fark eder.” kazanımı ile “Yaşadığı çevreyi temiz tutmasının kendisinin ve başkalarının sağlığı ve gelişimiyle ilişkili olduğunu kavrar.” kazanımıdır.

Tablo 1. Kazanımlara Ait Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapmalar

Madde	Tamamen Gerçekleşti		Gerçekleşti		Kısmen Gerçekleşti		Gerçekleşmedi		Hiç Gerçekleşmedi		\bar{X}	SS
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
2	38	38	48	48	14	16	0	0	0	0	4,24	,683
1	41	41	42	42	16	16	1	1	0	0	4,23	,750
22	42	42	39	39	14	14	5	5	0	0	4,18	,857
20	43	43	33	33	19	19	4	4	1	1	4,13	,928
13	36	36	38	38	21	21	5	5	0	0	4,05	,880
16	27	27	50	50	20	20	3	3	0	0	4,01	,771
12	32	32	41	41	22	22	4	4	1	1	3,99	,893
3	30	30	43	43	23	23	3	3	1	1	3,98	,864
4	16	16	60	60	21	21	3	3	0	0	3,89	,694
21	26	26	43	43	25	25	5	5	1	1	3,88	,890
15	21	21	47	47	28	28	4	4	0	0	3,85	,796
7	20	20	44	44	32	32	3	3	1	1	3,79	,832
23	15	15	54	54	25	25	6	6	0	0	3,78	,773
11	23	23	41	41	26	26	10	10	0	0	3,77	,919
18	23	23	41	41	26	26	9	9	1	1	3,76	,944
14	18	18	45	45	30	30	6	6	1	1	3,73	,862
17	18	18	41	41	36	36	3	3	2	2	3,70	,870
5	17	17	43	43	31	31	7	7	2	2	3,66	,912
10	18	18	36	36	35	35	10	10	1	1	3,60	,932
9	18	18	30	30	41	41	9	9	2	2	3,53	,958
8	8	8	43	43	37	37	9	9	3	3	3,44	,879
19	13	13	31	31	42	42	9	9	5	5	3,38	,992
6	6	6	34	34	37	37	17	17	6	6	3,17	,985
Genel Ortalama											3,81	

Kazanımları içeren ankete katılan sınıf öğretmenlerinin diğer kazanımlara göre daha az gerçekleştiğini düşündükleri kazanımlar, “Farklı ülkelerdeki çocukların beslenme, giyinme ve oyun tarzlarındaki değişiklikleri araştırır ve sunar.” kazanımı, “Farklı ülkelerde, doğal afetlere karşı alınan önlemlerle ülkemizde alınan önlemleri karşılaştırır.” kazanımı ile “Geçmişte kabul gören mesleklerle günümüzde kabul gören meslekler arasındaki farklılıkları karşılaştırır.” kazanımıdır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri, Hayat Bilgisi 2. sınıf dersinde yer alan “Dün, Bugün, Yarın” temasında geçen kazanımların gerçekleşme düzeyini değerlendirmelerine yönelik maddelere verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması ($\bar{X}=3,81$) olarak bulunmuştur.

Bu bağlamda; sınıf öğretmenleri kazanımların gerçekleştirilebilmesini genel olarak “Gerçekleşti” düzeyinde görmüşlerdir.

Sınıf Öğretmenlerinin “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Bulgular

Tablo 2’ de görüldüğü gibi, “Gökyüzünü gözlemler ve gözlediği gök cisimlerini listeler” kazanımının gerçekleşme düzeyi ile sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni arasında ($p < 0,05$) anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Söz konusu kazanım için erkek sınıf öğretmenlerine ait puanların aritmetik ortalaması (\bar{X})= 3,55, kadın sınıf öğretmenlerine ait puanlarının aritmetik ortalaması, (\bar{X})= 3,92 bulunmuştur. Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında farklılaşmanın kadın sınıf öğretmenleri lehine olduğu görülmektedir. Başka bir ifade ile kadın sınıf öğretmenleri, erkek sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre, “Gökyüzünü Gözlemler ve Gözlediği Gök Cisimlerini Listeler” Kazanımı İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Erkek	60	3,55	,852	98	2,14	,034*
Kadın	40	3,92	,858			

* $p < 0,05$

Belet (1999) yapmış olduğu “İlköğretim Kurumlarında Uygulanan Hayat Bilgisi Programının Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmada, kadın öğretmenlerin program ve uygulaması ile ilgili görüşlerinin genelde erkek öğretmenlere göre daha olumlu olduğunu saptaması araştırmamız ile örtüşmektedir. Araştırmamız ile benzerlik gösteren bu çalışmanın yanı sıra; Alak (2011) ‘ın “Hayat Bilgisi Öğretim Programı Öğelerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmada sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni açısından programın öğelerine yönelik anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanmış olup araştırmamız ile örtüşmediği görülmektedir. Öğreten, öğrenme ile ilgili birtakım bilgi ve becerilere sahiptir ve öğrenene bilgiyi öğretme çabası içindedir (Açıkgöz,1998;s.11). Bu bağlamda ve yapılan gözlemler sonucunda; kadın sınıf öğretmenlerinin, erkek sınıf öğretmenlerine göre, kazanımların gerçekleştirilmesi için daha fazla yöntem ve teknik kullandıkları söylenebilir.

Tablo 3’te görüldüğü gibi, “Farklı ülkelerde, doğal afetlere karşı alınan önlemlerle ülkemizde alınan önlemleri karşılaştır” kazanımının gerçekleşme düzeyi ile sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni arasında ($p < 0,05$) anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Söz konusu kazanım için erkek sınıf öğretmenlerine ait puanların aritmetik ortalaması, (\bar{X})=3,20, kadın sınıf öğretmenlerine ait puanların aritmetik ortalaması, (\bar{X})= 3,65 bulunmuştur. Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında farklılaşmanın kadın sınıf öğretmenleri lehine olduğu görülmektedir. Başka bir ifade ile kadın sınıf öğretmenleri, erkek sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre, “Farklı Ülkelerde, Doğal Afetlere Karşı Alınan Önlemlerle Ülkemizde Alınan Önlemleri Karşılaştır” Kazanımı İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Erkek	60	3,20	,970	98	2,26	,026*
Kadın	40	3,65	,975			

* $p < 0,05$

Uğur (2006) “2005 İlköğretim 1.,2. ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri” başlıklı çalışmada, cinsiyet değişkenine ilişkin olarak; programın durumuna, beceri ve kazanımlarına, ölçme ve değerlendirmesine ilişkin anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde; Demir (2007)’in yapmış olduğu çalışmada da öğretmenlerin kazanımlar açısından görüşleri, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Söz konusu iki çalışma ile çalışmamızın bulgularının örtüşmediği görülmektedir. Okullarımızda, öğretim süreci, ana-babaların tutum ve beklentilerinden, öğretim malzemelerinin kalitesine, öğretmenin beden diline ve soru sorarken ki takındığı tavra kadar birçok etkenin altındadır. Bu açıdan bakıldığında öğretim karmaşık bir etkileşim ağını içermektedir (Açıkgöz, 1998;s.21). Bu bağlamda ve yapılan gözlemler sonucunda; kadın sınıf öğretmenlerinin, erkek sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın gerçekleştirilmesinde, karmaşık bir etkileşim ağı olarak nitelendirilen öğretimin uygulanması konusunda daha etik davrandıkları söylenebilir.

Tablo 4'te görüldüğü gibi, "Canlıların hayatta kalabilmeleri için nelere ihtiyaçları olduğunu araştırır" kazanımının gerçekleşme düzeyi ile sınıf öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni arasında ($p < 0,05$) anlamlı bir farklılaşma görülmektedir. Söz konusu kazanım için erkek sınıf öğretmenlerine ait puanların aritmetik ortalaması, (\bar{X})=3,95 ve kadın sınıf öğretmenlerine ait puanlarının aritmetik ortalaması, (\bar{X})=4,40 bulunmuştur. Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında farklılaşmanın kadın sınıf öğretmenleri lehine olduğu görülmektedir. Başka bir ifade ile kadın sınıf öğretmenleri, erkek sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre "Canlıların Hayatta Kalabilmeleri için Nelere İhtiyaçları Olduğunu Araştırır" Kazanımı İçin Yapılan İlişkisiz Grup t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Erkek	60	3,95	,964	98	2,43	,017*
Kadın	40	4,40	,810			

* $p < 0,05$

Çakır (2007)'in yapmış olduğu "Yeni Hayat Bilgisi Programında Yer Alan Kazanımların Önerilen Etkinlikler Çerçevesinde Gerçekleştirilebilir Düzeyinin Belirlenmesi" başlıklı çalışmada öğretmenlerin Hayat Bilgisi programında yer alan kazanımların önerilen etkinliklerle gerçekleştirilebilir düzeylerine ilişkin görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Güleler (2010)'in çalışmasında da Hayat Bilgisi öğretim programının beceri ve kazanımlar bakımından öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılık olmadığı belirtilmiştir. Söz konusu iki çalışma ile çalışmamızın ilgili kazanımı açısından değerlendirme yaptığımızda örtüşmediği görülmektedir. Eğitimsel amaçlara ulaşılmasında, öğrenci ve öğretmenin karşılıklı saygı ve güvene dayalı kurulan samimi ilişkilerin rolü önemlidir (Açıkgöz,1998;110). Bu bağlamda ve gözlemler sonucunda; kadın sınıf öğretmenlerinin, erkek sınıf öğretmenlere göre ilgili kazanımın gerçekleştirilmesinde, öğrencilerle daha samimi ilişki kurdukları söylenebilir.

Sınıf Öğretmenlerinin "Yaş" Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmamızdaki ankette yer alan kazanımlar arasından istatistiksel olarak anlamlılık gösteren kazanıma ait maddeler aşağıda tablolar halinde gösterilerek yorumlanmıştır. Başka bir deyişle; diğer maddeler için anlamlı bir farklılaşma olmadığından dolayı sadece anlamlılık gösteren maddeler dikkate alınıp yorumlanmıştır. Daha kolay anlaşılması ve grupların tabloda doğru yorumlanması için gruplara A, B, C, D isimleri verilmiştir. Bu bağlamda; 20-30 yaş grubu=A, 31-40 Yaş grubu=B, 41-50 yaş grubu=C ve 51 ve üstü yaş grubu=D olarak isimlendirilip "ANOVA" sonuçları tablosunda anlamlı fark bölümünde belirtilmiştir (Tablo 5).

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Göre "Bayram Kutlamaları için Yaptığı Hazırlık Çalışmalarını Ve Bayram Sürecindeki Duygularını Özgün Bir Şekilde İfade Eder" Kazanımına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	7,801	3	2,600			
Gruplarıçi	71,189	96	,742	3,507	,018	C-B,D
Toplam	78,990	99				

* $p < 0,05$

Tablo 5'te görüldüğü gibi, "Bayram kutlamaları için yaptığı hazırlık çalışmalarını ve bayram sürecindeki duygularını özgün bir şekilde ifade eder" kazanımı için yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(3,96)} = 3,507$, $p < 0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin yaşlarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests LSD)'ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; D=51 ve üstü yaş grubu, ilgili kazanımın gerçekleşmesi konusunda; C=41-50 yaş grubuna göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir. Yine, B=31-40 yaş grubundaki sınıf öğretmenleri, ilgili kazanımın gerçekleşmesi konusunda C=41-50 yaş grubu sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir. Öğretmenin birçok öğretim modeli ve araçların birbirleri ile etkili bir şekilde bütünleştirilmesi ile gelişme sağlanmaktadır (Senemoğlu,2012;s.377). Bu bağlamda ve gözlemlere dayalı olarak; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için öğretmenler arası yaş değişkenine bağlı olarak,

C=41-50 yaş grubu sınıf öğretmenlerinin, çeşitli öğretim modellerini öğretim modeline uygun araçlar ile bütünleştirmedikleri söylenebilir.

Tablo 6’da görüldüğü gibi, “Dünya’nın hem kendi çevresinde hem de Güneş’in çevresinde dönmesi sonucunda meydana gelen olguları araştırır; bunlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt eder” kazanımı için yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(3,96)}=3,471$, $p < 0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin yaşlarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests, LSD)’ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; D=51 ve üstü yaş grubu, ilgili kazanımı gerçekleşmesi konusunda; C=41-50, B=31-40 ve A=20-30 yaş grubuna göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Göre “Dünya’nın Hem Kendi Çevresinde Hem de Güneş’in Çevresinde Dönmesi Sonucunda Meydana Gelen Olguları Araştırır; Bunlar Arasındaki Benzerlik ve Farklılıkları Ayırt Eder” Kazanımına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	7,212	3	2,404			
Gruplarıçi	66,498	96	,693	3,471	,019*	D,A,B,C B-C
Toplam	73,710	99				

* $p < 0,05$

Diğer taraftan, B=31-40 yaş grubundaki sınıf öğretmenleri de C=41-50 yaş grubu sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir. Öğrenme açısından yapılandırmacı sınıflar, önceki bilgiler üzerine yeni bilgilerin yapılandırıldığı ve güvenilir tecrübelerle dayanılacak ortamların sunulduğu sınıflardır (Özden,2008;68). Bu bağlamda ve gözlemlere dayalı olarak; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için öğretmenler arası yaş değişkenine bağlı olarak, D=51 ve üstü yaş grubu sınıf öğretmenlerinin daha güvenilir tecrübelerle sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 7’de görüldüğü gibi, “Yaşadığı çevreyi temiz tutmasının kendisinin ve başkalarının sağlığı ve gelişimiyle ilişkili olduğunu kavrar” kazanımı için yaş değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(3,96)}=2,876$, $p < 0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin yaşlarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests LSD)’ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; D=51 ve üstü yaş grubundaki sınıf öğretmenleri ,C=41-50 yaş grubundaki sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin Yaş Değişkenine Göre “Yaşadığı Çevreyi Temiz Tutmasının Kendisinin Ve Başkalarının Sağlığı Ve Gelişimiyle İlişkili Olduğunu Kavrar” Kazanımına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	6,000	3	2,000			
Gruplarıçi	66,760	96	,695	2,876	,040*	C-A,D
Toplam	72,760	99				

* $p < 0,05$

Diğer taraftan, A=20-30 yaş grubundaki sınıf öğretmenleri de, C=41-50 yaş grubu sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir. Öğretmenlerin öğrencilerin sosyal yanlarının gelişimine önem vermeleri gerekmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin arkadaşları ve öğretmenleri ile girmiş oldukları etkileşimler çocukları benmerkezcilikten kurtarmaktadır (Senemoğlu,2012;s57). Bu bağlamda ve gözlemlere dayalı olarak; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için öğretmenler arası yaş değişkenine bağlı olarak, C=41-50 yaş grubu sınıf öğretmenlerinin sosyalleşmeye daha az önem verdikleri söylenebilir.

Sınıf Öğretmenlerinin “Görev Yaptığı Okulun Bağlı Olduğu İlçe” Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmamızdaki ankette yer alan kazanımlar arasından istatistiksel olarak anlamlılık gösteren kazanıma ait maddeler aşağıda tablolar halinde gösterilerek yorumlanmıştır. Başka bir deyişle; diğer maddeler için anlamlı bir farklılaşma olmadığından dolayı sadece anlamlılık gösteren maddeler dikkate alınıp yorumlanmıştır. Daha kolay anlaşılması ve grupların tabloda doğru yorumlanması için ilçelere A,B,C isimleri verilmiştir. Bu

bağlamda; Darende ilçesi=A, Hekimhan ilçesi=B, ve Kuluncak ilçesi=C olarak isimlendirilip “ANOVA” sonuçları tablosunda anlamlı fark bölümünde belirtilmiştir.

Tablo 8’de görüldüğü gibi, “Atatürk’ün önderliğinde ülkemizde gerçekleştirilen köklü değişiklikleri görsel materyaller kullanarak açıklar” kazanımı için görev yaptığı okulun bağlı olduğu ilçe değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(2,97)} = 3,876$, $p < 0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı okulun bağlı olduğu ilçe değişkenine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests, LSD)’ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; A=Darende ilçesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri, C=Kuluncak ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 8. Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yaptığı Okulun Bağlı Olduğu İlçe Değişkenine Göre, “Atatürk’ün Önderliğinde Ülkemizde Gerçekleştirilen Köklü Değişiklikleri Görsel Materyaller Kullanarak Açıklar” Kazanımına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	6,364	2	3,182	3,876		
Gruplariçi	79,636	97	,821		,024*	C-A,B
Toplam	86,000	99				

* $p < 0,05$

Diğer taraftan B=Hekimhan ilçesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri de, C=Kuluncak ilçesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir. Öğretmenlerin konu ile ilgili vermiş oldukları tablo, çizelge ve matrislerin bilgilerin yapılandırılması ve örgütlenmesinde oldukça önemli bir yerinin olduğunu söylemek mümkündür (Senemoğlu,2012;s.300). Bu bağlamda ve gözlemler sonucunda; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı okulun bağlı olduğu ilçe değişkenine bağlı olarak, C= Kuluncak ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin kazanım ile ilgili tablo, çizelge ve matrislerden yeterli derecede yararlanmadıkları söylenebilir.

Tablo 9’da görüldüğü gibi, “Bayram kutlamaları için yaptığı hazırlık çalışmalarını ve bayram sürecindeki duygularını özgün bir şekilde ifade eder” kazanımı için sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı okulun bağlı olduğu ilçe değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(2,97)} = 4,805$, $p < 0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı okulun bağlı olduğu ilçe değişkenine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests, LSD)’ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; A=Darende ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleri, B=Hekimhan ilçesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin “Görev Yaptığı Okulun Bağlı Olduğu İlçe Değişkenine Göre, “Bayram Kutlamaları için Yaptığı Hazırlık Çalışmalarını ve Bayram Sürecindeki Duygularını Özgün Bir Şekilde İfade Eder” Kazanımına İlişkin Anova Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	7,120	2	3,560			A-B
Gruplariçi	71,870	97	,741	4,805	,010*	
Toplam	78,990	99				

* $p < 0,05$

Yapılandırmacı bir öğretmen, konu ile ilgili görüşlerin öğrenenlerle paylaşılmadan önce öğrenenlerin, öğrenilecek konu hakkındaki bakış açılarının ne olduğunu iyi belirleyebilmelidir (Yapıcı,2014;s.565). Bu bağlamda ve gözlemler sonucunda; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı okulun bağlı olduğu ilçe değişkenine bağlı olarak, A=Darende ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin kendilerini ifade etmeleri konusuna ve kazanım ile ilgili bakış açılarına daha fazla önem vermiş oldukları söylenebilir.

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “Dün, Bugün, Yarın temasında geçen kavramları yerinde ve doğru bir biçimde kullanır” kazanımı için görev yaptığı okulun bağlı olduğu ilçe değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(2,97)} = 3,409$, $p < 0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı okulun

bağlı olduğu ilçe değişkenine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests,LSD)'ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; A=Darende ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleri, C=Kuluncak ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 10. Sınıf Öğretmenlerinin “Görev Yaptığı Okulun Bağlı Olduğu İlçe Değişkenine Göre, “Dün, Bugün, Yarın Temasında Geçen Kavramları Yerinde ve Doğru Bir Biçimde Kullanır” Kazanımına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	3,885	2	1,943			
Gruplarıçi	55,275	97	,570	3,409	,037*	C-A,B
Toplam	59,160	99				

*p< 0,05

Diğer taraftan B=Hekimhan ilçesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri de C=Kuluncak ilçesinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir. Kavram öğretiminde genel olarak tündengelimsel ve tümevarımsal öğretim yaklaşımlarını bulunduğunu söylemek mümkündür. Öğretmenlerin, bu yaklaşımlardan sadece birisini sürekli kullanmak yerine, gereksinime göre her ikisini de kullanması önemli görülmektedir (Yontar,2015;s.212). Bu bağlamda ve gözlemler sonucunda; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için sınıf öğretmenlerinin görev yaptığı okulun bağlı olduğu ilçe değişkenine bağlı olarak, C=Kuluncak ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin, kavram öğretme yaklaşımlarının uygulanması ile ilgili bilgilerinin yetersiz olduğu söylenebilir.

Sınıf Öğretmenlerinin “Mesleki Kıdem” Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmamızdaki kazanımlar arasından istatistiksel olarak anlamlılık gösteren kazanıma ait maddeler aşağıda tablolar halinde gösterilerek yorumlanmıştır. Başka bir deyişle; diğer maddeler için anlamlı bir farklılaşma olmadığından dolayı sadece anlamlılık gösteren maddeler dikkate alınıp yorumlanmıştır. Daha kolay anlaşılması ve grupların tabloda doğru yorumlanması için mesleki kıdem aralıklarına A, B, C ve D isimleri verilmiştir. Bu bağlamda; mesleki kıdemi 1-10 yıl arası olan sınıf öğretmenleri=A, mesleki kıdemi 11-20 yıl arası olan sınıf öğretmenleri=B, mesleki kıdemi 21-30 yıl arası olan sınıf öğretmenleri=C ve mesleki kıdemi 31 ve üstü yıl olan sınıf öğretmenleri=D olarak isimlendirilip, ANOVA sonuçları tablosunda anlamlı fark bölümünde belirtilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin, “Mesleki kıdem” değişkenine ilişkin kazanımların gerçekleşmesine yönelik vermiş oldukları görüşlere göre betimsel istatistikleri sırası ile tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 11’de görüldüğü gibi, “Atatürk’ün önderliğinde ülkemizde gerçekleştirilen köklü değişiklikleri görsel materyaller kullanarak açıklar” kazanımı için mesleki kıdem değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(3,96)} = 3,839$, $p < 0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests,LSD)'ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; D=31 ve üstü yıl görev yapan sınıf öğretmenleri, B=11-20 yıl ve A=1-10 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 11. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre, “Atatürk’ün Önderliğinde Ülkemizde Gerçekleştirilen Köklü Değişiklikleri Görsel Materyaller Kullanarak Açıklar” Kazanımına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	9,212	3	3,071			
Gruplarıçi	76,788	96	,800	3,839	,012*	D-A,B
Toplam	86,000	99				

*p< 0.05

Gülener (2010) ‘un yapmış olduğu çalışmada, Hayat Bilgisi öğretim programının beceri ve kazanımlar bakımından öğretmenlerin hizmet süreleri ile ilgili farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bakımdan ilgili kazanım doğrultusunda çalışmamızın bulgusu ile Gülener’in çalışmasının sonucu benzerlik göstermektedir. Öğrenmelerin kalıcılığını ve etkililiğinin artırılması bakımından öğretim ortamının ve

materyallerin önemli bir yeri vardır. Bilgi sunulurken ne kadar duyu organına hitap edilirse öğrenmenin gerçekleşmesi için harcanacak sürede o derece azalacaktır (Sezer,2005;s.193). Bu bağlamda ve gözlemler sonucunda; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için, sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak, D=31 ve üstü görev yapan sınıf öğretmenlerinin materyal kullanımına daha fazla önem verdikleri ve kalıcı öğrenme ile ilgili daha fazla bilgi ve tecrübeye sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 12’de görüldüğü üzere, “Dünya’nın hem kendi çevresinde hem de Güneş’in çevresinde dönmesi sonucunda meydana gelen olguları araştırır; bunlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt eder” kazanımı için mesleki kıdem değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(3,96)}=3,281, p<0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests LSD)’ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; D=31 ve üstü yıl görev yapan sınıf öğretmenleri, B=11-20 yıl ve A=1-10 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 12. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre, “Dünya’nın Hem Kendi Çevresinde Hem De Güneş’in Çevresinde Dönmesi Sonucunda Meydana Gelen Olguları Araştırır; Bunlar Arasındaki Benzerlik ve Farklılıkları Ayırt Eder” Kazanımına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	6,854	3	2,285			
Gruplarıçi	66,856	96	,696	3,281	,024*	D-A,B
Toplam	73,710	99				

*p< 0.05

Çakır (2007)’ in yapmış olduğu çalışmasında öğretmenlerin Hayat Bilgisi programında yer alan kazanımların önerilen etkinliklerle gerçekleştirilebilme düzeylerine ilişkin mesleki kıdemleri açısından fark bulunmamıştır. Bu bakımdan ilgili kazanım doğrultusunda çalışmamızın bulgusu ile Çakır’ın çalışmasının sonucu örtüşmemektedir. Araştırma-İnceleme yolu ile öğretim stratejisinde öğrenciler bilimsel araştırmada izlenen yolları takip ederek konuyu araştırırlar. Bu strateji de öğrenciler öğrendiklerini gelecekteki yaşamlarının bir parçası haline getirdikleri görülmektedir (Cin,2005,s.124). Bu bağlamda ve gözlemler sonucunda; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için, sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak, D=31 ve üstü görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğrencileri daha fazla araştırmaya yönelttikleri söylenebilir.

Tablo 13’te görüldüğü gibi, “Takvimi kullanarak hava durumundaki değişiklikleri günlük ve haftalık olarak gözlemler, gözlem sonuçlarını grafikte gösterir ve yorumlar.” kazanımı için mesleki kıdem değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(3,96)}=4,032, p<0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests,LSD)’ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; D=31 ve üstü yıl görev yapan sınıf öğretmenleri, B=11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir. C=21-30 yıl görev yapan sınıf öğretmenleri, B=11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini, diğer taraftan A=1-10 yıl görev yapan sınıf öğretmenleri de B=11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 13. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre, “Takvimi Kullanarak Hava Durumundaki Değişiklikleri Günlük Ve Haftalık Olarak Gözlemler, Gözlem Sonuçlarını Grafikte Gösterir ve Yorumlar.” Kazanımına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	7,022	3	2,341	4,032	,010*	B-A,C,D
Gruplarıçi	55,728	96	,581			
Toplam	62,750	99				

*p< 0.05

Demir (2007) ‘in yapmış olduğu çalışmasında öğretmenlerin kıdem değişkenine göre programın kazanımlar, temalar, öğrenme öğretme süreci ve ölçme değerlendirme sürecine ilişkin görüşleri açısından anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bakımdan ilgili kazanım doğrultusunda çalışmamızın bulgusu ile Demir’in çalışmasının sonucu benzerlik göstermemektedir. Hayat Bilgisi dersinde gözlem yöntemi en temel yöntem olarak

düşünülebilir. Hayat Bilgisi dersinde çocuklara gözlem ile ilgili ödevler vermek bu dersin ve çocukların doğaları ile bütünleşmektedir (Binbaşıoğlu,2003;s.75). Bu bağlamda ve gözlemler sonucunda; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için, sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak, B=11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin olaylar arasında karşılaştırma yapmalarına daha az olanak tanıdıkları söylenebilir.

Tablo 14'te görüldüğü gibi, “Doğal ve yapay çevre arasındaki benzerlik ve farklılıkları ifade eder.” kazanımı için mesleki kıdem değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(3-96)}=2,763$, $p<0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests, LSD)'ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; A=1-10 yıl görev yapan sınıf öğretmenleri, B=11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

Tablo 14. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre, “Doğal ve Yapay Çevre Arasındaki Benzerlik ve Farklılıkları İfade Eder.” Kazanımına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	6,244	3	2,081			A-B
Gruplarıçi	72,316	96	,753	2,763	,046*	
Toplam	78,560	99				

* $p<0,05$

Alak(2011) ‘in yapmış olduğu çalışmasında öğretmenlerin Hayat Bilgisi öğretim programı öğelerine ilişkin görüşlerinin birbirine yakın olduğu ve istatistiksel anlamda farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Bu bakımdan ilgili kazanım doğrultusunda çalışmamızın bulgusu ile Alak’ın çalışmasının sonucu benzerlik göstermemektedir. Çevrede yaşanan her olay Hayat Bilgisi dersinin inceleme konusu olmaktadır. Bu olaylar doğal olabileceği gibi tarım ve sanayi sorunları da olabilir. Ayrıca; bu olaylar çevreden çevreye farklılık göstermektedir. Hayat Bilgisi dersinde konu aynı olsa bile, uygulanacak yöntemlerin, çevreden çevreye farklılık gösterdiği söylenebilir (Binbaşıoğlu,2003;s.71). Bu bağlamda ve gözlemler sonucunda; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için, sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak, B=11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerinin, olaylara ve kazanımına yönelik olarak çevreden çevreye farklı yöntem kullanmadıkları söylenebilir.

Tablo 15'te görüldüğü gibi, “Yaşadığı çevreyi temiz tutmasının kendisinin ve başkalarının sağlığı ve gelişimiyle ilişkili olduğunu kavrar.” kazanımı için mesleki kıdem değişkeni gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. [$F_{(3-96)}=4,406$, $p<0,05$]. Başka bir ifade ile sınıf öğretmenlerinin ilgili kazanıma ilişkin belirtmiş oldukları görüşler sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Söz konusu kazanımına yönelik yapılan (Post Hoc Tests,LSD)'ye ve aritmetik ortalamalara bakıldığında; D=31 ve üstü yıl görev yapan sınıf öğretmenleri, B=11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini, C=21-30 yıl görev yapan sınıf öğretmenleri, B=11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini, diğer taraftan A=1-10 yıl görev yapan sınıf öğretmenleri de B=11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre; ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedirler.

Tablo 15. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre, “Yaşadığı Çevreyi Temiz Tutmasının Kendisinin ve Başkalarının Sağlığı ve Gelişimiyle İlişkili Olduğunu Kavrar.” Kazanımına İlişkin ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplararası	8,805	3	2,935			
Gruplarıçi	63,955	96	,666	4,406	,006*	B-A,C,D
Toplam	72,760	99				

* $p<0,05$

Kılınç (2010)'ın yapmış olduğu çalışmasında; Hayat Bilgisi dersi öğretim programında etik konusuna ilişkin belirlenen kazanım, kişisel nitelikler, değerler ve yaşam becerilerinin etik bilinç kazandırma yeterliliğine ilişkin öğretmenlerin mesleki kıdemleri açısından anlamlı bir farklılık vardır sonucuna ulaşmıştır. Bu bakımdan ilgili kazanım doğrultusunda çalışmamızın bulgusu ile Kılınç'ın çalışmasının sonucu benzerlik göstermektedir. Hayat Bilgisi dersi, çocuğun kendisini, doğal ve toplumsal çevresini tanımaya katkı sunmasının yanı sıra; çocukların

değer gelişimini etkileyen oldukça önemli bir derstir. Bu yüzden çocuklara temel bilgi ve becerilerin kazandırılmasının yanında çocukların değer gelişimini desteklemek gerekmektedir. Çocuklar somut işlemler döneminde olduklarından değerleri somutlaştırmak, çeşitli yöntem-tekni ve araç-gereçler kullanmak gerekmektedir (Fidan,2015;s.250). Bu bağlamda ve gözlemler sonucunda; ilgili kazanımın gerçekleştirilmesi için, sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak, B=11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerinin, değerler eğitiminin önemi konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları söylenebilir.

Sonuçlar

Kazanımların Gerçekleşmesi Hakkında Sınıf Öğretmenlerinin Genel Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Diğer kazanımlara göre gerçekleştiği en çok düşünülen kazanımlar;

“Önceki yıllarda ve şimdi tek başına yapabildiği ve yapamadığı davranışları karşılaştırarak zaman içinde nasıl bir değişim geçirdiğini fark eder.” kazanımı, “Kendisinin, arkadaşlarının ve ailesindekilerin fiziksel görünümünün zaman içinde nasıl değiştiğini fark eder.” kazanımı ile, “Yaşadığı çevreyi temiz tutmasının kendisinin ve başkalarının sağlığı ve gelişimiyle ilişkili olduğunu kavrar.” kazanımıdır.

Diğer kazanımlara göre gerçekleştiği en az düşünülen kazanımlar;

“Farklı ülkelerdeki çocukların beslenme, giyinme ve oyun tarzlarındaki değişiklikleri araştırır ve sunar.” kazanımı, “Farklı ülkelerde, doğal afetlere karşı alınan önlemlerle ülkemizde alınan önlemleri karşılaştırır.” kazanımı ile, “Geçmişte kabul gören mesleklerle günümüzde kabul gören meslekler arasındaki farklılıkları karşılaştırır.” kazanımıdır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri, Hayat Bilgisi 2. sınıf dersinde yer alan “Dün, Bugün, Yarın” temasında geçen kazanımların gerçekleşmesini genel olarak “Gerçekleşti” düzeyinde görmüşlerdir.

Sınıf Öğretmenlerinin Bağımsız Değişkenlere Göre Vermiş Oldukları Cevaplara İlişkin Sonuçlar

Sınıf Öğretmenlerinde “Cinsiyet” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin kazanımlar için vermiş oldukları yanıtlara ilişkin sonuçlar “cinsiyet” değişkenini açısından verilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre sadece anlamlı farklılaşmanın bulunduğu kazanımlar dikkate alınmış olup aşağıda belirtilmiştir.

“Gökyüzünü gözlemler ve gözlemediği gök cisimlerini listeler” kazanımını, “Farklı ülkelerde, doğal afetlere karşı alınan önlemlerle ülkemizde alınan önlemleri karşılaştırır” kazanımı ile, “Canlıların hayatta kalabilmeleri için nelere ihtiyaçları olduğunu araştırır” kazanımları açısından ele alındığında; kadın sınıf öğretmenleri, erkek sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımların daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedirler.

“Yaş” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin kazanımlar için vermiş oldukları yanıtlara ilişkin sonuçlar “Yaş” değişkeni açısından verilmiştir. Yaş değişkenine göre sadece anlamlı farklılaşmanın bulunduğu kazanımlar dikkate alınmış olup aşağıda belirtilmiştir.

“Bayram kutlamaları için yaptığı hazırlık çalışmalarını ve bayram sürecindeki duygularını özgün bir şekilde ifade eder” kazanımının gerçekleşmesi konusunda; 51 ve üstü yaş grubu sınıf öğretmenleri, 41-50 yaş grubu sınıf öğretmenlerine göre, diğer taraftan 31-40 yaş grubundaki sınıf öğretmenleri ise ilgili kazanımın gerçekleşmesi konusunda; 41-50 yaş grubu sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

“Dünyanın hem kendi çevresinde hem de Güneş’in çevresinde dönmesi sonucunda meydana gelen olguları araştırır; bunlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt eder” kazanımının gerçekleşmesi konusunda; 51 ve üstü yaş grubundaki sınıf öğretmenleri, 41-50, 31-40 ve 20-30 yaş grubu sınıf öğretmenlerine göre, diğer taraftan 31-40 yaş grubu sınıf öğretmenleri ise, ilgili kazanımın gerçekleşmesi konusunda; 41-50 yaş grubu sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştiğini düşünmektedir.

“Yaşadığı çevreyi temiz tutmasının kendisinin ve başkalarının sağlığı ve gelişimiyle ilişkili olduğunu kavrar” kazanımının gerçekleşmesi konusunda; 51 ve üstü yaş grubundaki sınıf öğretmenleri, 41-50 yaş grubu sınıf öğretmenlerine göre, diğer taraftan 20-30 yaş grubundaki sınıf öğretmenleri ise ilgili kazanımın gerçekleşmesi konusunda; kendilerini 41-50 yaş grubu sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştirdiğini düşünmektedir.

“Görev Yaptığı Okulun Bağlı Olduğu İlçe” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin kazanımlar için vermiş oldukları yanıtlara ilişkin sonuçlar “Görev Yaptığı Okulun Bağlı Olduğu İlçe” değişkeni açısından verilmiştir. Görev yaptığı okulun bağlı olduğu ilçe değişkenine göre sadece anlamlı farklılaşmanın bulunduğu kazanımlar dikkate alınmış olup aşağıda belirtilmiştir.

“Atatürk’ ün önderliğinde ülkemizde gerçekleştirilen köklü değişiklikleri görsel materyaller kullanarak açıklar” kazanımı ve Dün, Bugün, Yarın temasında geçen kavramları yerinde ve doğru bir biçimde kullanır” kazanımlarının gerçekleşmesi konusunda; Darende ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleri, Kuluncak ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımların daha fazla gerçekleştirdiğini düşünmektedir. Diğer taraftan Hekimhan ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleri de Kuluncak ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımların daha fazla gerçekleştirdiğini düşünmektedir.

“Bayram kutlamaları için yaptığı hazırlık çalışmalarını ve bayram sürecindeki duygularını özgün bir şekilde ifade eder” kazanımının gerçekleşmesi konusunda; Darende ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenleri, Hekimhan ilçesinde görev yapan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştirdiğini düşünmektedir.

“Mesleki Kıdem” Değişkenine İlişkin Sonuçlar

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin kazanımlar için vermiş oldukları yanıtlara ilişkin sonuçlar “Mesleki Kıdem” değişkeni açısından verilmiştir. Mesleki kıdem değişkenine göre sadece anlamlı farklılaşmanın bulunduğu kazanımlar dikkate alınmış olup aşağıda belirtilmiştir.

“Atatürk’ ün önderliğinde ülkemizde gerçekleştirilen köklü değişiklikleri görsel materyaller kullanarak açıklar” kazanımı ve “Dünyanın hem kendi çevresinde hem de Güneş’in çevresinde dönmesi sonucunda meydana gelen olguları araştırır; bunlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ayırt eder” kazanımlarının gerçekleşmesi konusunda; 31 ve üstü yıl görev yapan sınıf öğretmenleri, 11-20 yıl ve 1-10 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımların daha fazla gerçekleştirdiğini düşünmektedir.

“Takvimi kullanarak hava durumundaki değişiklikleri günlük ve haftalık olarak gözlemler, gözlem sonuçlarını grafiklerle gösterir ve yorumlar” kazanımının gerçekleşmesi konusunda; 31 ve üstü yıl görev yapan sınıf öğretmenleri, 11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştirdiğini düşünmektedir. 21-30 yıl görev yapan sınıf öğretmenleri ise ilgili kazanımın gerçekleşmesi konusunda; 11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştirdiğini düşünmektedir. Diğer taraftan 1-10 yıl görev yapan sınıf öğretmenleri de 11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştirdiğini düşünmektedir.

“Doğal ve yapay çevre arasındaki benzerlik ve farklılıkları ifade eder” kazanımının gerçekleşmesi konusunda; 1-10 yıl görev yapan sınıf öğretmenleri, 11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştirdiğini düşünmektedir.

“Yaşadığı çevreyi temiz tutmasının kendisinin ve başkalarının sağlığı ve gelişimiyle ilişkili olduğunu kavrar” kazanımının gerçekleşmesi konusunda; 31 ve üstü yıl görev yapan sınıf öğretmenleri , 11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre, yine 21-30 yıl görev yapan sınıf öğretmenleri ise, 11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre, diğer taraftan 1-10 yıl görev yapan sınıf öğretmenleri de 11-20 yıl görev yapan sınıf öğretmenlerine göre ilgili kazanımın daha fazla gerçekleştirdiğini düşünmektedirler.

Öneriler

Yapılan araştırmadan elde edilen bulgulara göre araştırmacı tarafından geliştirilen öneriler şunlardır:

Dün, Bugün, Yarın temasında yer alan kazanımların gerçekleştirilmesi bakımından sınıf öğretmenleri genelde olumlu görüş sergilemişlerdir. Fakat değişen ve gelişen dünyanın koşullarına sürekli ayak uydurulması bakımından kazanımlar sürekli gözden geçirilmelidir.

Kazanımların etkin bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla öğretmenlerin özellikle olaylar ve çevreden çevreye değişmekte olan yöntem ve teknikler konusunda sürekli hizmet içi eğitim almaları sağlanmalıdır.

İkinci sınıf Hayat Bilgisi dersi öğrenci kitaplarındaki etkinlikler, öğretimin verimli bir şekilde uygulanamaması sorununu çözecek, kazanımları etkin bir şekilde gerçekleştirilmesine hizmet edecek biçimde yeniden ele alınıp düzenlenmelidir.

Kazanım sayısı azaltılıp her bir kazanıma ait sürenin artırılarak kazanımlar için daha çok gözlem, uygulama ve araştırma çalışmaları yapılması başarıyı artırabilir.

Hayat Bilgisi dersi dört duvar arasından kurtarılarak öğrencilerin öğrenme ortamlarının; birebir, yaparak yaşayarak, keşfederek öğrenmeye hizmet etmesi ve bununla ilişkili olarak daha fazla sosyalleşmeleri sağlanmalıdır.

Kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine katkıda bulunacak ve öğretmenlerin materyal kullanma sıklığına hizmet edecek olan materyal geliştirme kurslarının açılması sağlanmalıdır.

Öğretmenlere kavram öğretimi için gerekli stratejiler, öğretim modelleri, yöntem-teknikler konusunda seminer verilmesi sağlanmalıdır.

Öğretmenlerin öğrenciler ile daha samimi ilişkiler kurabilmeleri için çocuk psikolojisi konusunda seminer almaları sağlanmalıdır.

Hayat Bilgisi 2. Sınıf “Dün, Bugün, Yarın” temasında geçen kazanımların gerçekleşme düzeyinin belirlenmesi için öğrenci görüşlerine de başvurularak araştırma yapılabilir. Ayrıca; temalara ait olan kazanımların birbirlerine ön koşul olup-olmaması bakımından incelenmesi yoluna da gidilebilir.

Kaynaklar

- Açıkgöz, K.Ü. (1998). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Alak, G. (2011). *Hayat Bilgisi Öğretim Programı Öğelerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Belet, Ş.D. (1999). *2005 İlköğretim Kurumlarında Uygulanan Hayat Bilgisi Programının Değerlendirilmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Binbaşıoğlu, C. (2003). *Hayat Bilgisi Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (15. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çakır, G. (2007). *Yeni Hayat Bilgisi Programında Yer Alan Kazanımların Önerilen Etkinlikler Çerçevesinde Gerçekleştirilebilir Güzelerinin Belirlenmesi*. Elâzığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cin, M. (2005). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgilerde Kullanılabilecek Strateji, Yöntem ve Teknikler. Tanrıoğen A.(Editör), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s.124). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Çaycı, B. (2012). 2004 Yılı İlköğretim Programının Genel Hatlarıyla İncelenmesi. Alisinanoğlu, F.(Editör), *İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları*. (s. 6). Ankara: Maya Akademi Yayınevi.
- Demir, S. (2007). *İlköğretim Okulu Hayat Bilgisi Dersi Programının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, Ö. (2011). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Fidan, N.K. (2015). Toplumsallaşma Yolunda Bir Kaynak: Hayat Bilgisi Dersinde Değerler Eğitimi. Gültekin, M.(Editör), *Hayat Bilgisi Öğretimi* (s.250). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gülener, S. (2010). *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Erzincan: Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*. Ankara: Tekişik Web Ofset Tesisleri.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma ve Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kılınç, M. (2010). *Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nın Etik Bilinç Geliştirme Açısından Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- MEB. (2009). *İlköğretim 1,2 ve 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Özdemir, M. (1998). *Hayat Bilgisi Öğrenme ve Öğrenme Etkinlikleri*. Ankara: Pegem.
- Özden, Y. (2008). *Öğrenme ve Öğretme*. (8. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*. (22. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Sezer, A. (2005). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretim Teknolojileri ve Materyaller. Tanrıoğlu A.(Editör), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (s.193). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Şimşek, N. (2007). *Öğrenmeyi Öğrenmede Alternatif Yaklaşımlar*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Yapıcı, M. (2014). Yapılandırmacılık. Yıldırım İ.(Editör), *Eğitim Psikolojisi* (s. 560). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yontar, A. (2015). Yaşama Tutulan Ayna: Hayat Bilgisi Dersinde Kavram Öğretimi. Gültekin, M.(Editör), *Hayat Bilgisi Öğretimi*. (s.212). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yazar Bilgileri

Hasan Aydemir

İnönü Üniversitesi

Malatya

İrtibat yazar e-posta: hasan.aydemir@inonu.edu.tr

Yalçın Karah

İnönü Üniversitesi

Malatya

Özer Çelik

İnönü Üniversitesi

Malatya
